

Sallivampi suhtautuminen lisää kansanterveyttä

Kun ihminen kokee tulevansa hyväksytyksi omana itsenään, se vahvistaa hänen henkistä ja fyysistä terveyttään. Sukupuolivähemmistöön kuuluva henkilö saattaa vältellä terveyspalveluja ymmärtämättömän kohtelun pelossa. Se heijastuu muita huonompana terveytenä.

Sallivampi suhtautuminen kanssaihmiisiin on täysin ilmainen keino tuottaa lisää terveyshyötyä koko kansan tasolla, sanoo psykiatrian erikoislääkäri **Teemu Kärnä**.

– Niin sanotun vähemmistöstressin lievittyminen parantaa tutkitusti ihmisten hyvinvointia. Tiedossa on, että sukupuolivähemmistöihin kuuluvat ihmiset kokevat ajoittain syrjintää terveyspalveluissa, jonka takia osa välttelee lääkäriin menoa turhan pitkään, kertoo Kärnä, joka toimii lääketieteellisenä johtajana Psykiatrikonsultaatiot Hilla Oy:ssä.

Hänen mukaansa viimeaikaiset tutkimukset osoittavat, että sukupuolen yksilöllinen hahmottaminen on selvästi yleisempää kuin perinteisesti on ajateltu. Seksuaalivähemmistöt ovat jo tulleet näkyviksi, samanlainen kehitys on nyt käynnissä sukupuolivähemmistöjen kohdalla.

Hoitosuhde perustuu luottamukseen

Kärnä kouluttaa lääkäreitä seksuaalisuuden ja sukupuolen moninaisuudesta.

– Tietoisuus on lisääntynyt merkittävästi. Nuoret lääkärit kokevat sukupuolen moninaisuuden arkipäiväisenä, mutta esimerkiksi omien lääkäriopintojeni aikaan 1990-luvulla asiasta ei puhuttu lainkaan.

Jos kohtaaminen vastaanotolla tuntuu vaikealta, kommunikaatio lamautuu eikä potilaan ja lääkärin välille synny luottamusta, jolloin tavallistakin tavallisempi perusasia voi jäädä hoitamatta.

– Oli vastaanotolle tulon syy mikä tahansa, lääkärin pitää tietää vaivaan olennaisesti vaikuttavat asiat. Myös silloin, kun osa niistä saattaa liittyä sukupuolen ja seksuaalisuuden alueelle. Jos puhutaan terveyshuolista, joihin potilaan lähisuhteet vaikuttavat merkittävästi, myös lähisuhteet tulee kartoittaa avoimin mielin.

Kärnä muistuttaa, että lääkärinkunnan arvoihin on aina kuulunut potilaiden yhdenvertaisuus.

– Yhdenvertaisuus koskee myös sukupuolivähemmistöjä, siksi seksuaali- ja sukupuolivähemmistöt pitäisi ehdottomasti huomioida lääketieteellisessä perusopetuksessa.

Miksi olen juuri minä?

Vaikka seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä on puhuttu laajemmin vasta viime aikoina, ne ovat aina olleet osa ihmiskuntaa. Kärnä muistuttaa, että keskustelu normaaliudesta ja epänormaaliudesta ei ole hedelmällistä. Mekanismi- tai solutasolla ei tiedetä, miksi sukupuoli-identiteetti muotoutuu tavanomaisesta erilaiseksi tai seksuaalinen suuntautuminen muodostuu muuksi kuin heteroseksuaalisuudeksi.

– Emme tiedä myöskään, miksi suurimmasta osasta ihmisiä tulee heteroja ja miksi suurin osa on cis-sukupuolisia, joiden sukupuoli-identiteetti on sopusoinnussa kehon kanssa. Ei siis tiedetä, miksi ihmisestä tulee juuri hän.

Psykiatri Teemu Kärnä mukaan asenteita ei voi lailla määrittää, mutta lainsäädäntö muokkaa asenteitamme. Hänen mukaansa transsukupuolisia koskeva laki tulisi uudistaa pikimmiten.

– Laissa on useita epäkohtia, mutta räikeintä on edellyttää hedelmättömyyttä sukupuolen juridista korjaamista anovalta henkilöltä. Tästä Suomea ovat korventaneet muun muassa EU:n ihmisoikeustuomioistuin ja YK. Voimme kaikki olla yhtä mieltä siitä, että sivistyneessä yhteiskunnassa ei voida vaatia osaa kansasta steriloitavaksi.

Lisätietoja:

Psykiatrian erikoislääkäri Teemu Kärnä, Psykiatrikonsultaatiot Hilla Oy

puh. 040-523 6481

sähköposti: teemu.karna@hillaoy.fi